

מנוכח אמת!

השבוע הייתי גא להיות ישראלי. הייתי גא בעמי ובמדינתו. כמו יונה, רציתי לצעוק: „עברי אנכי!“ גאחתי זו לא נבעה מעצם לכידתו של אדולף אייכמן. אכן, היה זה מיבצע נועז ומפואר. אך אנו, שגדלנו בארץ זו, מפר נקים בשטח זה. רגילים אנו למיבצעים נועזים ומפוארים — ומיבצע זה היה רק אחד בשרשרת ארוכה ובלתי-פוסקת של מעשינו שבוענו ויבצעו בידי צעירים עבריים.

הודינו בלבנו לאנשים שסיכנו את עצמם ועשו מלאכה זו עבורנו. אבל כדי לרומם את לבנו ולנטוע בנו גאחה עמוקה זו — לכך היה דרוש עוד משהו.

משהו זה — מצאנוהו בקבלת הפנים של המדינה למשמיר הי מיליונים.

הנעשה בנבכי התודעה הלאומית. שנאתם הגדולה והצדוקת מסננת את עיניהם מלר אות את המלחמה הגדולה, המכריעה, האיי למת, שסערה השבוע במדינת ישראל.

זוהי המלחמה בין כל אשר אי דולף אייכמן מייצג אותו, לבין כל אשר אנו רוצים לייצג.

המלחמה בין המוסר הנאצי המתועב, ש קרא דורו לכל האינסטינקטים הבהמיים ש באדם — לבין המוסר הישראלי שאנו מבק שים לעצבו ולהודישו כנכס עליון לדורות הבאים.

יכול היה אייכמן לנחול השבוע נצחון אחרון עלינו — אילו נכנענו

בית-המשפט אינו כמה יעולה לבירור אמת היסטורית על פרות החורגות בהרבה מעבר לת- חוסייהשפעה של אדם יחיד. זאת הוכיח משפט נירנברג. זאת הוכיח גם משפט קסטנר, שסירס ומילף את התמונה השלמה עד לאי-הכר.

כי במשפט קובע הנוהל הנוקשה של קבלת ראיות משפטיות — נוהל שנוקבע כדי להגן על הנאשם. כל צד משתדל להגיש רק מיסמכים ועובדות המשרתים את מטרתו: להרשיע או לזכות ביוכיו. פרקליטים יתקרו טטו על כל מסמך, על כל קטע של עדות. דברים רבים, שיהיו חיוניים להבנת האמת

ראל ומכל קצת תבל, ירצו לכסות חקירה זו, להנציח כל מילה שתצא מפי הנאצי המפורסם. ממשלת ישראל לא תוכל לעמוד בפני הלחץ, אפילו תנסה לעשות זאת. היא תצטרך להיענות לו, מרצון או מאונס.

כבר עתה הושמעה הצעה כי המשפט יתנהל באולם ציבורי גדול, כמו „בניני האומה“. למרות שגרי התה, עלול המשפט להיות הצגה גדולה, עם כל הפמפנוים של הצגת-משפט, אשר במרכזו עומד אדם שלדעת הכל, גורלו נחרץ מראש.

בעיני העולם יזכיר מאורע זה את משפטי הראחה הידועים לשמצה — הקירקס של פאדיל מהדאויי בבנגאלי, הצגות-הונקס הזי מאות-לדם נגד אויבי קאסטרו בהאבאנה, הטיהורים המפורסמים של סטאלין, וחשוב יותר — מה הוא יזכיר לנו? ה אמנם רוצים אנחנו כי נכס יקר זה — המשפט הישראלי — יוכתם בזכרונו בס ממים סנסציוניים של משפט-ראחה?

וייאמר הדבר כפירוש: הדבר לא יהיה תלוי ברצון איש. שום שופט או שר-משפטים לא יוכל למנוע אותו. ההצגה היא הבלתי נמנעת. אם נעניק לה תואר של משפט, יהיה הסובל — המשפט הישראלי.

ני מציע לדחות את המשפט — ולהקדים לו חקירה ציבורית שמטרתה תהיה אחת ויחידה — לרשום את ההיסטוריה. אני מציע, קודם כל, להטיל על אייכמן — כשם שהטילו הפולנים על מפקד אושוויץ רודולף הוס — לכתוב תוך זמן קבוע ספר מפורט על חייו ומעשיו. אחרי סיום מלאכה זו, תיערך באולם ציבורי גדול, כגון היכל התרבות, חקירה מטעם ועדה לאומית (ואולי בינלאומית), שתפקידה היחיד יהיה להבטיח שההיסטוריה של השמדת-העמים באירופה תהיה מקיפה, ממצה ומפורטת.

חקירה זו תהיה משוחררת מסי-ממנים של משפט. לא יחולו עליה חוקי הראיות ונוהלים משפטיים. מכיוון שהנאשם לא יגן בה על חייו, ישתף בה פעולה ביתר חופי שיות, ללא התערבות פרקליטים. חקירה זו תספק את הרצון המוצדק של העולם לשמוע את דברי אייכמן, וגם את סקרנותו ותאבתו לסנסציות. הוא יתנהל ל עיני הקולנוע והטלביזיה.

רק לאחר מכן ייערך המשפט. הוא יהיה קצר מאוד וענייני מאוד. הוא לא ימשוך עוד את עתונות ה עולם. הוא יקבע מה אחריותו הי אישית של אייכמן, מבחינה חיי קית. אם יחוייב בדיון, יקבע המשי יוצא לפועל.

איני רוצה להביע ברע זה דעה על הצדקת עונש-המחמת במקרה של חיוב בדיון. אדם המתנגד עקרונית לעונש-המחמת, נמצא כאן במצוקה מוסרית. מצד אחד נראה כל עונש אחר מגוחך לעומת הזדעה הבלתי נתפסת של הפשע. מצד שני אין מנוס מן ההרגשה המעיקה שביום בו תיטול מדינת ישראל חיי אדם, ואף של אדם-מיפלט, ייפגס בה משהו שאינו ניתן לתקנה.

אם אמנם נדחה המשפט עד אחרי חקירה ציבורית נרחבת, עוד נותר לנו זמן רב להתלבט ולהיאבק עם עצמנו על שאלה מצפונית זו, עד שתוכרע באחירה השקטה של משפט אמיתי.

השבוע קבענו בצורה שאינה משי תמעת לשתי פנים: יהיה משפט, ויהיה דיון-צדק.

הבה נדאג שהחלטה זו תבוצע בדרך שנוכל להתנאות בה, למחי רת יום הסיום.

על ספטל הנאשמים

השלמה, לא יוכלו להיות מוגשים בכלל, מטעמים פורמליים.

כל הטיפול המשפטי נוגד את השיטה הנכונה לבירור אמת היסטורית. עם כל הכבוד לצחת החוקרים של משטרת-ישראל, שתחל באיסוף החומר נגד אייכמן — הרי אין כל פרופורציה בין כושרו ומומחיותו לבין התכונות הדרושות לבירור אמת הפר- שות החשובות ביותר בהיסטוריה האנושית.

חוקרים אלה התמחו בענינים פליליים — מקרים של רציחות פרטיות, גנבות והונאות. אין להם, וגם לא יכולה להיות להם, הכשרה מקצועית כלשהי לתפקיד שהוטל עליהם עתה.

אין זה תפקיד למשפטים, לשוטרים ולאנשי שיפוט. זהו תפקיד למומחים בחקר תהי לוכי הפוליטיקה, סדרי החברה והמשטר, הפסיכולוגיה וההיסטוריה. הוא קורא לימיט המומחים בארץ, ובעולם כולו.

יש נימוק שני להפרדה בין החקירה היסטורית לבין משפטו של אדולף איי כמן עצמו. הוא נוגע לטוהר ולכבוד המשפט הישראלי.

לכידת אייכמן יצרה היסטוריה. האנושות כולה תרצה — ותהיה זכאית — לדעת מה בפי האיש. מאות, ואולי אלפי עתונאים, צלמים, פרשני-טלביזיה ואנשי-יומנים, מישי

לדחף הטבע הראשון ונהגנו בו כפי שנהג באחרים.

אורחי ישראל לא עשו זאת. רגש תוסם אמר להם: חשוב לעשות שפטים בנאצים, אך חשוב עד אין ערוך יותר לשמור על המדינה פן תידבק תוך כדי כך בעצמה ברוח הנאציזם.

הם עמדו במיבחן. ועל כך גאחחנו.

אחרי ששיחרנו את האחירה, אחרי שקבענו סופית כי מדינתנו הינה מדי גת-חוק, בה יעמוד גם גדול הפושעים לדיון צדק — יכולים וחייבים אנו לעצור לרגע קט ולשאול את עצמנו: כיצד?

בחפזנו הרב להוכיח כי ינהגו באייכמן כככל נאשם אחר, החילונו בתהליך השיגרת של חקירה והעמדה למישפט.

הריני רוצה להביע את דעתי שזו שגיאה — וכי מוטב לחשוב עוד בשלב זה על כל הענין מהדרש, לפני שנתחיל בתהליכים שקשה יהיה להשיבם אחורה.

בלכזה את אייכמן, קיבלה המדינה על עצמה את החובה לשפוט את האיש ולברר את האמת ההיסטורית על השמדת יהודי אירופה.

למראית עין זה תפקיד אחד. למעשה אלה שתי משימות שונות לגמרי. שונות ומפריעות זו לזו.

מה מבני-משפחתי — דודים ו דודות — נרצחו בידי הנאצים. מאות אלפים מאורחי ישראל שיכלו יקרים קרובים עוד יותר — הורים, אחים, ילדים, ואין כמעט איש במדינה שהנאצים לא סיכנו את חייו. רק מקרה הוא שהמארשל ארוין רומל לא הגיע לארץ-ישראל בימים השחורים של 1942. לא חסרה לו אלא כמות קטנה-יחסית של בנזין כדי לגבור על קויה-הגנה הדקים של אל-עלאמיין במצרים. אילו הקייע קוים אלה — היינו כולנו הופכים תומר-גלם למ כונת-הרצח הגדולה, אשר אדולף אייכמן ניצח עליה.

על כן — אילו נערך לו כאן משי פטי-לינץ, אילו שופט כאן לגזרים — לא היה איש בעולם שאן אלינו בטענות. אילו קמו ההמונים לעי שות דיון לעצמם ולספק את תאוות הנקם שלהם, היתה האנושות מכרי נה לרוחם.

אולם הדבר לא קרה.

ראשיה-משלה הודיע כי אדולף אייכמן יועמד לדיון ויזכה למשפט צדק עליפי חוקי ישראל — ושום אדם בישראל לא עויער על כך ברצינות.

במשך ערב אחד שקעו ההמונים בחלומות סאדיסטיים, ואיש התחרה ברעהו בהמצאת שיטת-עינויים גוראה יותר לנקום באיש. היתה זאת תגובה טבעית. אך היא לא יצאה מגדר החלומות-בהקיץ. למחרת היום כבר התביישו במקצת החולמים.

תהיה-הכרה ידענו כולנו כי אנו עומדים במיבחן עליון. מיבחן שהוא הרבה יותר חשוב מגורלו של פושע-מלחמה. כי תוצאותיו יעצבו את דמות המדינה שאנו רוצים בה, את מהות הערכים שאנו רוצים להנחילם לבנינו.

דוברי המשלה פירסמו כי אייכמן זוכה ליחס הוגן, כמו כל נאשם אחר במדינה. הם מסרו כי אייכמן אמר לשומריו שהוא מתבייש על היחס הטוב אשר היהודים מת יחסים אליו, למרות הכל.

הציבור הישראלי קיבל דברים אלה ב סיופך תוסם.

אחרי האורגיה הראשונה של החלומות הסאדיסטיים, נשמעה כמדי עם בכל שיחה הצעה — ספק רצוי נית ספק היתולית: צריכים לקחת אותנו לסיוור בארץ. צריכים להרי אות לו את אשר הקמנו — את ערינו, את את קיבוצינו, את נערינו ונערותינו. זאת תהיה הנקמה האי מיתית.

יש הסבורים כי כל אלה סימנים להח נחונה, קהות-החושים, להתבטלות בפני גוי, לכגיה בזכר הטבוחים.

נדמה לי כי האומרים כך אינם חשים את